

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505
Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Český jazyk a literatura, 7. ročník

Sada: 1

Číslo DUM: EU-OPVK-ICT-Č2ST-08

Název materiálu: Literatura v době Karla IV.

Autor materiálu: Mgr. Marie Baslerová

Anotace: Prezentace charakterizuje literaturu v době Karla IV.

Metodický popis:

- Charakteristika doby Karla IV.
- Počátky česky psané literatury, glosy, kroniky, duchovní písně, rytířská poezie
- Test na získané znalosti, vyhodnocení testu

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 21. 5. 2012

Ověřující učitel: Mgr. B. Říhošková

Třída: VII. A

Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další používání podléhá autorskému zákonu.

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura v době Karla IV.

obr. 1.

Charakteristika doby Karla IV.

České království se stalo centrem Evropy.

Praha byla sídelním městem Svaté říše římské.

Celá země zažívala neobyčejný hospodářský, umělecký a kulturní rozvoj.

Založena Pražská univerzita (1348).

Umělecký sloh gotika – Karlův most, Karlštejn.

Počátky česky psané literatury

Do literárního života stále více proniká čeština.

Poznáváme to z tzv. **glos**.

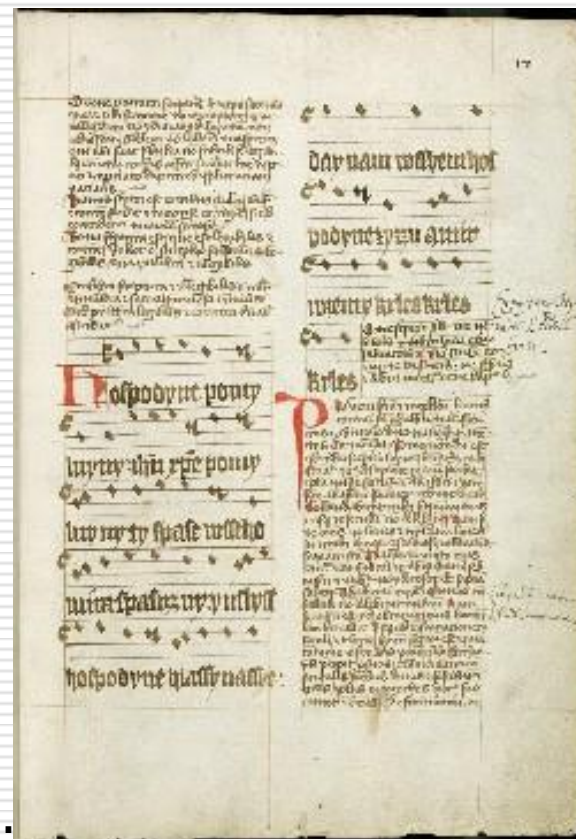
Glosy – české poznámky v latinských textech.

Duchovní písně

Hospodine, pomiluj ny

První česká
duchovní píseň.

Přijímala české prvky,
plnila funkci hymny.

obr. 2.

Rytířská epika

Alexandreis (Alexandreida 13. – 14. století)

Jedná se o první český veršovaný epos o Alexandru Velikém.

Tristan a Izolda

Rytířský epos, inspirovaný francouzským příběhem.

Kronika

Dalimilova kronika

Tato kronika je první česká veršovaná kronika.

Začíná stavbou Babylonské věže, příchod Praotce Čecha, končí rokem 1314.

Obr. 3.

Poezie – veršované legendy

Legenda o sv. Kateřině

Bohatá na symbolismy a na filozofické úvahy, čtenářsky náročná.

Legenda o sv. Prokopu

Prostá, střízlivá, psaná přístupným slohem, určena širším vrstvám.

Žákovská poezie

Žákovská poezie je plná ironie, výsměchu vyšším vrstvám i vůči sobě.

Podkoní a žák

Satirická skladba psaná formou sporu.

Didaktická poezie

Druh literatury, kde autor čtenáře poučuje.

Smil Flaška z Pardubic

Nová rada (Zvířecí veršovaná alegorie namířená proti vladařské praxi Václava IV.)

Próza – kroniky

Vita Caroli

Latinský životopis
Karla IV.

Autorem je on sám.

Přibližuje jeho mládí
a první léta jeho vlády.

obr. 4.

TEST

Přiřad' správné odpovědi:

- 1. Vĭta Caroli:**
 - 2. Dalimilova kronika:**
 - 3. Hospodine, pomiluj ny:**
-
- a) První česká veršovaná kronika
 - b) Latinský životopis Karla IV.
 - c) První česká duchovní píseň
-

TEST – řešení

Přiřad' správné odpovědi:

- 1. Vita Caroli:**
 - b) Latinský životopis Karla IV.
 - 2. Dalimilova kronika:**
 - a) První česká veršovaná kronika
 - 3. Hospodine, pomiluj ny:**
 - c) První česká duchovní píseň
-

Seznam použité literatury a pramenů:

1. obr.1.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Charles_IV-John_Ocko_votive_picture-fragment.jpg?uselang=cs
2. obr.2.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hospodine_pomiluj_ny_Traktat_Jana_z_Holesova.jpg
3. obr.3.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dalimilova_kronika_parizsky_fragment.jpg
4. obr.4.: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:KAREL4_pouceninastupcum.jpg
5. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Glosa>
6. http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_IV.
7. http://cs.wikipedia.org/wiki/Hospodine,_pomiluj_ny
8. http://cs.wikipedia.org/wiki/Dalimilova_kronika
9. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Legenda>
10. http://cs.wikipedia.org/wiki/Žákovská_poezie
11. http://cs.wikipedia.org/wiki/Didaktická_literatura
12. http://cs.wikipedia.org/wiki/Vita_Caroli
13. KARPATSKÝ, Dušan. Malý labyrint literatury. Praha: Albatros, 1997, ISBN 90-00-00527-1.

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Activ Inspire,
nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain)
nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:

Mgr. Marie Baslerová
Základní škola Ruda nad Moravou, okres
Šumperk
zsroda@zsroda.cz
únor 2012